

Mají-li být výukové cíle pro učitele při řízení výuky neformální a funkční a mají-li být současně vodítkem žáků při autoregulaci jejich učebních činností, je nutné, aby vyhovovaly určitým požadavkům.

10.1 Požadavky na výukové cíle

10.1.1 Komplexnost výukových cílů

Je třeba zahrnout změny v oblasti osobnosti žáka nejenom v rovině kognitivní, ale také v oblasti afektivní a psychomotorické. Požadavek komplexnosti nelze zajistit na stejné úrovni v každé vyučovací hodině, ale v rámci tematického celku by učitel měl již v přípravné fázi uvažovat o výukových cílech ve všech třech dimenzích.

Cíle kognitivní, jež směřují ke kognitivní oblasti osobnosti žáků, by měl učitel stanovit tak, aby věděl, co a jak se má žák naučit. Je třeba zvážit, zda stačí pouhá reprodukce určité definice, zákona, vzorce, nebo je nutné příslušný vztah vysvětlit, aplikovat podle předem určeného vzoru. Žák by měl přesně pochopit, jaký výkon se od něho očekává, které učební úlohy má umět vyřešit, aby se přesvědčil, že zvládl učivo na předepsané úrovni, měl by vědět, zda má řešit problémové úlohy, popsat nebo zdůvodnit postup svého řešení, formulovat svou myšlenku (nápad) písemně, graficky, prakticky zhodnotit a posoudit určitý jev apod.

Při promýšlení **afektivních cílů** promýšlí učitel obsah tematického celku z toho hlediska, jak a ve kterých rovinách příslušné téma může ovlivnit postoje žáků a jejich hodnotovou orientaci, např. předpoklady pro spolupráci se spolužáky. Plánuje, kde žáci dostanou prostor pro sdělení osobních zkušeností a myšlenek, kde bude vhodné vyvolat polemiku o určitém problému, které učební úlohy pro určitou skupinu žáků bude vhodné použít, aby žáci mohli prožít radost z úspěšného řešení. Pro dosažení afektivních cílů výuky je však vhodné využít i nečekaně vzniklých situací.

Psychomotorické cíle učitel stanoví na základě toho, jaké psychomotorické dovednosti mají žáci získat, např. *žák dokáže pracovat s přístrojem, umí narýsovat technický výkres ..., v cizích jazycích např. správně vyslovit slovo, spojení slov, při pracovním nebo sportovním výkonu koordinovat své pohyby apod.*

Je samozřejmé, že v některých předmětech budou u určitých tematických celků převládat cíle kognitivní, u jiných zase afektivní či psychomotorické. Povinností učitele je, aby systematicky pracoval se všemi třemi dimenzemi výukových cílů a akceptoval jejich vzájemnou souvislost.

10.1.2 Konzistentnost (soudržnost) výukových cílů

Tímto pojmem se vyjadřuje vnitřní vazba cílů, která znamená podřízenost nižších cílů vyšším a závislost vyšších cílů na dosažení cílů nižších. Ve vý-